

EUROOPAN PARLAMENTTI

2004

2009

Istuntoasiakirja

17.3.2009

B6-0150/2009/rev

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

suullisesti vastattavien kysymysten B6-0020/2009 ja B6-0019/2009 johdosta

työjärjestyksen 108 artiklan 5 kohdan mukaisesti

esittäjä(t):

- Daniel Caspary ja Robert Sturdy, PPE-DE -ryhmän puolesta
- Jan Marinus Wiersma ja Erika Mann, PSE-ryhmän puolesta
- Cristiana Muscardini, Eugenijus Maldeikis, Hanna Foltyn-Kubicka ja Adam Bielan, UEN-ryhmän puolesta
- Ona Juknevičienė, ALDE-ryhmän puolesta

Turkmenistanin kanssa tehtävästä väliaikaisesta kauppasopimuksesta

Euroopan parlamentin päätöslauselma Turkmenistanin kanssa tehtävästä väliaikaisesta kauppasopimuksesta

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon ehdotuksen neuvoston ja komission päätökseksi (5144/1999),
  - ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 133 artiklan ja 300 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,
  - ottaa huomioon EY:n perustamissopimuksen 300 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan, jonka mukaisesti neuvosto on kuullut parlamenttia (C5-0338/1999),
  - ottaa huomioon kansainvälisen kaupan valiokunnan mietinnön ja ulkoasiainvaliokunnan lausunnon (A6-0085/2006),
  - ottaa huomioon 20. helmikuuta 2008 antamansa päätöslauselman EU:n Keski-Aasian strategiasta (2007/2102(INI)),
  - ottaa huomioon työjärjestyksen 108 artiklan 5 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että Euroopan yhteisöjen ja Turkmenistanin välisiä suhteita säännellään tällä hetkellä vuonna 1989 allekirjoitetulla Euroopan yhteisöjen ja Neuvostoliiton kauppaa sekä kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevalla sopimuksella; ottaa huomioon, että kyseiseen sopimukseen ei sisälly ihmisoikeuslauseketta,
- B. ottaa huomioon, että Euroopan yhteisön, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Turkmenistanin kauppaa ja kaupan liitännäistoimenpiteitä koskeva 2. joulukuuta 1998 tehty väliaikainen sopimus (KOM(1998)617 lopullinen, 98/0304(ACC)) on nyt hyväksyttävänä neuvostossa,
- C. ottaa huomioon Turkmenistanin kanssa tehdyn kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, joka parafoitiin toukokuussa 1997 ja allekirjoitettiin 1998; toteaa, että sittemmin 11 jäsenvaltiota on ratifioinut sopimuksen, Ranskan, Irlannin, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Kreikan ratifiointi on vielä tekemättä ja 12 uutta jäsenvaltiota aikoo ratifioida sen yhdellä pöytäkirjalla; toteaa, että Turkmenistan ratifioi kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen 2004,
- D. toteaa, että kun kumppanuus- ja yhteistyösopimus on kaikkien ratifioima, se tehdään aluksi 10 vuodeksi, minkä jälkeen se uusitaan vuosittain, ellei kumpikaan sopimuspuoli irtisano sitä; ottaa huomioon, että sopimuspuolet voivat laajentaa tai muuttaa sopimusta tai kehittää sitä edelleen uusien seikkojen huomioon ottamiseksi,

- E. ottaa huomioon Turkmenistanin tärkeän roolin Keski-Aasiassa, minkä vuoksi sen ja EU:n välinen yhteistyö on toivottavaa,
- F. katsoo, että Turkmenistanin tilanne on parantunut presidentin vaihtumisen myötä; toteaa, että hallinto on ilmaissut halukkuutensa tehdä merkittäviä uudistuksia; katsoo, että tarvitaan vielä merkittävää edistymistä useilla keskeisillä aloilla, kuten ihmisoikeudet, oikeusvaltioperiaate, demokratia ja yksilönvapaudet,
- G. toteaa, että ehdotetussa Euroopan yhteisöjen ja Turkmenistanin väliaikaisessa kauppasopimuksessa asetetaan demokratian ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen yhteistyön ehdoksi,
- H. katsoo siksi, että väliaikaisella kauppasopimuksella voidaan edistää Turkmenistanissa meneillään olevia demokraattisia uudistuksia,
- I. ottaa huomioon, että väliaikaiseen kauppasopimukseen sisältyy mekanismi, joka antaa kummallekin sopimuspuolelle mahdollisuuden irtisanoa sopimuksen toiselle sopimuspuolelle annettavalla ilmoituksella,
1. panee merkille, että presidentin vaihtumisen myötä Turkmenistanissa on nähtävissä merkkejä halukkuudesta toteuttaa uudistuksia tärkeillä aloilla; pitää erityisen myönteisenä kansallisen demokratia- ja ihmisoikeusinstituutin perustamista; panee merkille edistymisen perustuslain tarkistamisessa, jolla on tarkoitus lujittaa demokratiaa, yksilönvapauksia ja oikeusvaltioperiaatetta; panee merkille myös vaalilain muuttamisen; pitää myönteisenä Turkmenistanin liittymistä kansainvälisiin yleissopimuksiin, kuten kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen toinen valinnainen pöytäkirja ja naisten poliittisia oikeuksia koskeva yleissopimus; pitää myönteisenä koulutusjärjestelmän uudistamista, jolla on tarkoitus parantaa koulutuksen laatua ja lisätä opiskelijoiden yhdenvertaisuutta;
  2. kehottaa Turkmenistanin hallitusta omaksumaansa ripeästi demokratian ja oikeusvaltion periaatteet; kehottaa erityisesti toteuttamaan avoimet ja demokraattiset vaalit, uskonnonvapauden ja todellisen kansalaisyhteiskunnan, vapauttamaan kaikki poliittiset vangit ja mielipidevangit, poistamaan matkustusrajoitukset ja päästämään maahan puolueettomia tarkkailijoita;
  3. korostaa Euroopan unionin tarvetta kannustaa tällaista kehitystä; korostaa tarvetta tarkkailla Turkmenistanin hallituksen toimia huolellisesti ja säännöllisesti;
  4. kehottaa neuvostoa ja komissiota pitämään parlamentin jatkuvasti ajan tasalla Turkmenistanin ihmisoikeustilanteesta;
  5. pitää valitettavana, että monilla aloilla, erityisesti ihmisoikeus- ja demokratiakysymyksissä, tilanne on edelleen epätydyttävä; kiinnittää erityistä huomiota tarpeeseen saada kaikki poliittiset vangit vapautetuiksi ehdoilla; korostaa, että on tärkeää poistaa kaikki vapaan liikkuvuuden esteet ja päästää maahan puolueettomia tarkkailijoita, myös Kansainvälisen Punaisen Ristin edustajia; kehottaa lisäämään

kansalaisvapauksia ja kansalaisjärjestöjen vapauksia; korostaa tarvetta toteuttaa uudistuksia kaikilla hallinnon aloilla ja tasoilla;

6. korostaa kauppaa- ja taloussuhteiden merkitystä Turkmenistanin yhteiskunnan avautumiselle ja maan demokratian ja kansalaisten taloudellisen ja sosiaalisen tilanteen parantumiselle;
7. katsoo, että väliaikainen kauppasopimus, jolla luodaan taloudellisten suhteiden pelisäännöt, voi toimia ponnahduslautana EU:n ja Turkmenistanin vakaille ja kestäville suhteille ja auttaa lujittamaan Turkmenistanin uudistusprosessia;
8. korostaa, että väliaikainen kauppasopimus ei ole Turkmenistanille annettava avoin sekki; kehottaa sen vuoksi seuraamaan Turkmenistanin keskeisten alojen kehitystä ja keskeyttämään tarvittaessa sopimuksen soveltamisen, jos käy ilmi, että sopimusvelvoitteet eivät täyty; kehottaa komissiota ja neuvostoa pitämään parlamentin ajan tasalla tästä seurannasta;
9. kehottaa neuvostoa ja komissiota sisällyttämään kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen selkeän lykkäävän ihmisoikeuslausekkeen; korostaa, että on kunnioitettava YK:n antamaa ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta; kehottaa neuvostoa hyväksymään sopimuksen täytäntöönpanon keskeyttämisen, jos parlamentti sitä pyytää;
10. kehottaa neuvostoa ja komissiota sisällyttämään kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen tarkistuslausekkeen; pyytää tulla kuulluksi, jos sopimusta tarkistetaan;
11. korostaa, että kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen voimaantuloon tarvitaan parlamentin puoltava lausunto; katsoo, että koska väliaikaisen kauppasopimuksen tekemiseen ei valitettavasti tarvita parlamentin puoltavaa lausuntoa, tässä päätöslauselmassa esitetyt seikat olisi otettava täysimääräisesti huomioon, sillä muuten voi vaarantua parlamentin puoltava lausunto kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen tekemisestä; aikoo näin ollen perustaa väliaikaisesta kauppasopimuksesta antamansa lausunnon neuvoston ja komission julkilausumissaan antamiin vastauksiin;
12. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille ja Turkmenistanin hallitukselle ja parlamentille.